

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій

Кафедра економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ М.Є. Рогоза _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

«__» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Планування та контроль на підприємстві»

освітня програма «Економіка підприємства»

спеціальність 051 Економіка
(код) (назва спеціальності)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки.
(код) (назва галузі знань)

ступінь вищої освіти бакалавр

ступінь вищої освіти магістр

Робоча програма навчальної дисципліни «Планування та контроль на підприємстві» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіка та інформаційних систем

Протокол від «31» серпня 2020 року № 1.

Полтава 2020

Додаток Б

Укладачі: Миколенко І.Г., к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Економіка підприємства» спеціальності 051 Економіка ступеня бакалавр

_____ В.І. Перебийніс _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

« _____ » _____ 20__ року

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни «Планування та контроль на підприємстві»

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	Вибіркова навчальна дисципліна	
Мова викладання	українська	
Статус дисципліни - вибіркова		
Курс/семестр вивчення	4 курс, 7 семестр	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	6	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 2 семестр - 180 годин		
- лекції: 18 год.		
- практичні заняття: 54 годин		
- самостійна робота: 108 годин		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): Екзамен		
Заочна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр - 210 годин		
- лекції: 4 год.		
- практичні заняття: 4 годин		
- самостійна робота: 202 годин		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): Екзамен		
Заочна форма навчання:		
Кількість годин: – загальна кількість: 2 семестр - 180 годин		
- лекції: 4 год.		
- практичні заняття: 6 годин		
- самостійна робота: 170 годин		
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): Екзамен		

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни – Формування системи знань з методології розроблення перспективних і поточних планів у діяльності підприємства та контролю їх виконання. Набуті під час вивчення дисципліни знання дозволять:

– досліджувати та планувати стратегію розвитку виробництва та основі аналізу ринкових можливостей підприємства в умовах конкуренції;

- застосовувати на практиці планові показники, норми та нормативи, які використовуються при складанні планів;
- організовувати маркетингові дослідження та складати плани збуту продукції;
- розробляти оптимальну виробничу програму та організовувати оперативно-календарне планування і контроль за його виконанням;
- планувати матеріально-технічне забезпечення виробництва і забезпечувати операційну діяльність виробничою потужністю;
- визначати потребу в персоналі підприємства та оплату його праці;
- розраховувати потребу в допоміжних та обслуговуючих службах та витрати на їх утримання; – визначати загальні планові витрати на виробництво продукції і складати планові калькуляції в розрізі окремих видів продукції;
- складати фінансовий план і забезпечувати контроль за його виконанням;
- планувати організаційно-технічний розвиток виробництва;
- складати бізнес-плани;
- розробляти дієвий контроль за виробничо-господарською та фінансовою діяльністю підприємства.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення; СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати; СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення; СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.	ПР05. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади); ПР16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки; ПР17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків; ПР22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах;

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні основи моделювання бізнес-процесів

Тема 1. Сутність планування і особливості його здійснення на підприємстві.

Планування як наука. Планування як самостійна галузь знань. Ціль науки планування як складової економічної науки. Предмет, об'єкти і методи дослідження. Функції, методологія планування. Метод системного підходу та раціонального вибору, конкретно-історичний, комплексний підхід, експеримент, методологія. Процес планування і вибір рішень, філософські концепції планування. Планування як функція управління підприємством. Планування, прогнозування, організація, завдання координування, облік, роль контролю. Методи та інструменти планових розрахунків.

Тема 2. Система планів підприємства.

План як кількісне відображення цілей та шляхів їх досягнення. Функціонування системи планування на підприємстві. Прогресивне планування, круговий, ретроградний метод. Етапи процесу планування. Принципи планування. Основні проблеми побудови ефективної системи планування. Різновиди планів та їх комплекси. Види планів за змістом і формою. Зміст поточних планів та організація їх розробки. Структура планових органів, як основна частина процесу управління підприємством.

Тема 3. Маркетингові дослідження і планування збуту і контролю продукції.

Маркетинг як комплекс заходів у сфері досліджень торговельно-збутової діяльності підприємства. Формування плану збуту з урахуванням досліджень ринку, життєвого циклу продукції та детермінантів попиту. Служба маркетингу на підприємстві. Життєвий цикл товару. Планування реклами. Комунікаційна політика як комплекс заходів щодо забезпечення інформованості споживачів та посередників. Пріоритетні напрями використання основних засобів реклами. Планування збуту продукції.

Тема 4. Виробництво продукції.

План виробництва продукції у натуральному вигляді, план виробництва у вартісному вигляді. Виробнича програма підприємства: її зміст, календарний розподіл та оптимізація. Натуральні показники, номенклатура, метод прямого розрахунку. Державний контроль і державне замовлення, оптимальна виробнича програма. Планування обсягів виробництва продукції у вартісному виразі. Вартісні показники: товарна, валова, чиста продукція.

Тема 5. Оперативно-календарне планування і контроль.

Зміст і завдання оперативно-календарного планування і контролю. Календарне, диспетчерське, міжцехове, внутрішньоцехове планування.

Системи оперативного планування та їх різновиди. Ритмічність виробництва. Методи оцінки ритмічності виробництва. Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах одиничного, серійного та масового типів виробництва.

Тема 6. Матеріально-технічне забезпечення виробництва.

План матеріально-технічного забезпечення виробництва як один із основних розділів економічного і соціального розвитку підприємства. Зміст планування МТЗ та послідовність його розробки. Основні завдання планування матеріально-технічного забезпечення виробництва. Планування потреби в матеріальних ресурсів. Методи розрахунку потреби в матеріальних ресурсах. Запаси і регулювання їх розмірів. Виробничі запаси: поточний, сезонний, підготовчий, технологічний запаси.

Тема 7. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю.

Виробничі потужності підприємства. Етапи обґрунтування виробничої потужності підприємства. Перспективна виробнича потужність підприємства, проектна виробнича потужність підприємства. Методика розрахунку виробничої потужності підприємства. Визначення максимально можливого обсягу випуску продукції за наявної потужності. Система показників виробничої потужності підприємства. Баланс виробничої потужності.

Тема 8. Персонал і оплата праці.

Планування персоналу. Кадрова політика: трудовий колектив, структура персоналу, штатний розпис. Джерела набору кадрів. Визначення середньооблікової чисельності штатних працівників. Планування продуктивності праці. Методи визначення продуктивності праці. Планування фонду оплати праці. Витрати на оплату праці. Основна та додаткова за робітна плата.

Тема 9. Виробнича інфраструктура

Особливості функціонування та планування підрозділів виробничої інфраструктури. Допоміжні та обслуговуючі цехи, комунікаційні мережі, засоби збору та обробки інформації, природоохоронні споруди. Планування забезпечення підприємства технологічним оснащенням. Планування діяльності ремонтного виробництва. Технічне обслуговування, капітальний, середній, поточний ремонт, модернізація. Структура ремонтного циклу.

Тема 10. Витрати підприємства

Витрати виробництва підприємства як один із результативних показників його господарської діяльності. Мета, завдання та послідовність розробки плану собівартості продукції. Класифікація витрат та групування витрат за економічними елементами. Розрахунок витрат за техніко-

економічними факторами. Планування собівартості реалізованої продукції. Взаємозв'язок кошторису на виробництво з іншими розділами плану. Зведений кошторис витрат на виробництво та планова калькуляція.

Тема 11. Фінансове планування та контроль на підприємстві

Зміст і завдання фінансового плану і контролю. Внутрішнє, зовнішнє фінансування: фінансування за рахунок власних і залучених коштів. Фінансовий план їх класифікація, принципи фінансового планування. Оперативне фінансове планування. Планування потреби у фінансових ресурсах. Нормовані та ненормовані оборотні кошти. Планування прибутковості підприємства.

Тема 12. Оновлення продукції

Нова продукція. Сутність та характеристика плану оновлення продукції. Завдання стратегічного плану оновлення продукції. Стадії підготовки виробництва нового виробу. План оновлення продукції. Показники обсягів робіт на стадіях технічної підготовки виробництва. Планування технічної підготовки виробництва. Оптимізаційні планові розрахунки нововведень продукції та планування витрат на підготовку і освоєння виробництва нової продукції.

Тема 13. Організаційно-технічний розвиток.

Технічний та організаційний розвиток підприємства. Принципи планування організаційно-технічного розвитку підприємства. Основні питання плану технічного та організаційного розвитку підприємства. Методи планування організаційно-технічного розвитку підприємства. Фактори дослідження організаційно-технічного розвитку підприємства. Оцінка технічного розвитку підприємства. Система показників оцінки технічного розвитку підприємства.

Тема 14. Бізнес-планування

Сутність бізнес-планування та призначення бізнес-плану. Етапи бізнес-планування. Основні завдання бізнес-плану: підготовчий період, розробка бізнес-плану, презентація бізнес-плану. Технологія розробки бізнес-плану. Зміст основних розділів бізнес-плану.

Розділ 4 Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Планування діяльності підприємства					
Тема 1. Сутність планування і його особливості	2	Практична робота 1. Сутність планування та особливості його	2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати	4

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
здійснення на підприємстві. 1. Планування як наука управління підприємством. 2. Сутність об'єктів планування на підприємстві. 3. Процес планування та вибір рішень.		здійснення на підприємстві		індивідуальні завдання.	
Тема 2. Система планів підприємства 1. Сутність системи планів та їх класифікація. 2. Методи планування на підприємстві.	2	Практична робота 2. Планування виробництва та збуту продукції.	2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.	4
Тема 3. Маркетингові дослідження і планування збуту і контролю продукції. 1. Мета і завдання планування збуту.. Маркетингові дослідження. 2.Планування збуту і контролю продукції. Структура та етапи розроблення плану збуту.	2	Практична робота 3. Маркетингові дослідження, планування збуту продукції.	2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.	4
Тема 4. Виробництво продукції 1. Структура й показники виробничої програми підприємства. 2. Оптимізація виробничої програми. 3. Планування випуску продукції.	2	Практична робота 4. Виробнича програма підприємства. Визначення виробничих можливостей підприємства.	2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.	4
Тема 5. Оперативно-календарне планування і контроль. 1. Зміст і завдання	2	Практична робота 5. Основи оперативного планування.	2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.	4

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
оперативно-календарного планування. 2. Розробка оперативних планів виробництва. 3. Оперативний облік і контроль виробництва.					
Тема 6. Матеріально-технічне забезпечення виробництва. 1. Цілі, завдання й зміст планування потреби в матеріально-технічних ресурсах. 2. Визначення потреби в матеріально-технічних ресурсах. 3. Вивчення ринку сировини й матеріалів. 4. Планування закупівель матеріальних ресурсів.	2	Практична робота 6. Матеріально-технічне забезпечення виробництва	2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.	4
Тема 7. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю. 1. Види виробничої потужності, чинники, що її визначають, послідовність розрахунків. 2. Методики розрахунку виробничої потужності. 3. Визначення максимально можливого випуску продукції за наявною виробничою потужністю.	2	Практична робота 7. Планування ресурсного забезпечення виробництва та витрат Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах одиничного, серійного та масового виробництва	2 2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.	4
Модуль 2. Планування і контроль на підприємстві					
Тема 8. Персонал і оплата праці 1. Порядок планування персоналу та оплати	2	Практична робота 8. Персонал підприємства. Кадрове планування на підприємстві.	2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні	4

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
праці. 2. Планування продуктивності праці. 3. Планування чисельності персоналу. 4. Планування оплати праці.		Планування робочого часу. Бюджет робочого часу одного працівника.	2	завдання.	
Тема 9. Виробнича інфраструктура. 1. Особливості підрозділів виробничої інфраструктури. 2. Планування діяльності інструментальних цехів. 3. Планування діяльності ремонтного виробництва. 4. Планування діяльності енергетичного господарства.	2	Практична робота 9. Особливості функціонування та планування підрозділів виробничої інфраструктури. Планування забезпечення підприємства технологічним оснащенням.	2 2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.	4
Тема 10: Витрати підприємства. 1. Цілі, завдання і зміст планування витрат. 2. Методи калькулювання продукції. 3. Планування витрат виробничої собівартості. 4. Планування зведеного кошторису витрат на виробництво.	2	Практична робота 10. Планування розподілу загальновиробничих витрат між виробничими підрозділами.	2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.	2
Тема 11: Фінансове планування та контроль на підприємстві. 1. Фінансова стратегія, завдання і зміст фінансового плану. 2. Планування прибутку.	2	Практична робота 11. Планування валового, операційного та чистого прибутку. Аналіз «витрати – обсяг – прибуток».	2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.	4
Тема 12: Оновлення	2	Практична робота 12.	2	Виконати тести	4

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
<p>продукції.</p> <p>1. Плани оновлення продукції, їхній склад і завдання.</p> <p>2. Планування витрат на підготовку й освоєння виробництва нової продукції.</p> <p>3. Об'ємно-календарне планування підготовки виробництва нової продукції.</p> <p>4. Сітьові методи планування підготовки виробництва та освоєння нових виробів.</p>		<p>Дослідження ринку перед розробленням та впровадженням нової продукції.</p> <p>Планування витрат на підготовку й освоєння виробництва нової продукції.</p>	2	самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.	
<p>Тема 13: Організаційно-технічний розвиток. Планування технічного та організаційного розвитку. Оцінка техніко-економічного рівня розвитку підприємства. Організація планування ОТР підприємства.</p>	2	<p>Практична робота 13. Планування технічної підготовки виробництва</p> <p>Особливості оперативного-календарного планування на підприємствах одиничного, серійного та масового виробництва</p>	2 2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.	4
<p>Тема 14: Бізнес-планування.</p> <p>1. Бізнес-план і його особливості.</p> <p>2. Оцінювання середовища для бізнесу та формування власної ринкової позиції.</p> <p>3. Планування виробництва продукції та його ресурсного забезпечення.</p> <p>4. Фінансові розрахунки в бізнес-плані.</p>	2	<p>Практична робота 14. Бізнес-планування. Опис бізнес процесів</p>	2	Виконати тести самоконтролю знань. Виконати індивідуальні завдання.	4
Разом	28		38		54

Розділ 5 «Система оцінювання знань студентів»

Таблиця 5 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1: тести (3 бали), практичні роботи (15 балів), самостійна робота (10 балів), поточна модульна робота (11 балів)	39
Модуль 2: тести (5 балів), практичні роботи (27 балів), самостійна робота (18 балів), поточна модульна робота (1 балів)	61
Разом	100

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

1. Біла О.Г. Фінансове планування і прогнозування: Навч.-метод. посіб. для самостійного вивч. Дисципліни. Укоопспілка. Львів. комерц. акад., 2006. 103 с.

2. Бурик А.Ф. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 260 с.

3. Іванова В.В. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 472 с.

4. Ільчук М.М., Коновал І.А. Організація та планування сільськогосподарського виробництва. Навч. посібник. К.: ЗАТ «Нічлава», 2013. 55 с.

5. Македон В.В. Бізнес-планування. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 236 с.

6. Михайленко О.Ф. Планування та контроль на підприємстві: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2014. 464 с.

7. Організація і планування сільськогосподарського виробництва. Навчальний посібник / [За ред. Л.Я. Зрібняка, М.М. Ільчука]. К.: ЗАТ «Нічлава», 2012. 304.
8. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства: Підручник. К.: Скарби. 2002. 336 с.
9. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 256 с.
10. Планування діяльності підприємства: навч. посіб.; за заг. ред. В. Є. Москалюка. К.: КНЕУ, 2005. 384 с. 14.
11. Планування діяльності підприємства: навч. посібник; [за заг. ред. В.Є. Москалюка]. К.: КНЕУ, 2005. 384 с.
12. Планування і контроль на підприємстві : Навч. посіб. [За ред. М.О. Данилюка]. Львів: «Магнолія 2006», 2009. 531 с.
13. Планування і контроль на підприємстві: навчальний посібник. – друге вид., доповнене і перероблене / О.Ю.Єрмаков, М.М. Жибак, С.А. Нестеренко, К.: ЦП «Компринт», 2015. 227 с. <http://feb.tsatu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/02/Novyj-dokument-2020-02-24-08.38.59.pdf>.
14. Планування та прогнозування в умовах ринку: навч. посібн. / [під ред. д.ф.н., проф. В. Г. Воронкової]. К.: ВД «Професіонал», 2006. 608 с.
15. Полтораєк В.А. Маркетингові дослідження: навч. посіб. К.: Центр навч. л-ри, 2003. 387 с
16. Рижиков В.С. Економіка підприємства: Навчальний посібник. В.С. Рижиков, В.А. Панков, В.В. Ровенська, Є.О. Підгора; [За редакцією В.С. Рижикова]. Київ: Видавничий дім «Слово», 2004. 253с.
17. Свінцицька О.М. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. К. Вид-во Європ. ін-ту, 2005. 232 с.
18. Семенов, Г.А. Фінансове планування і управління на підприємствах [Текст]: навч. посіб. Г.А. Семенов, В.З. Бугай, А.Г. Семенов, А.В. Бугай. К.: Центр учбової літератури, 2007. 432 с.
19. Строченко, Н.І. Планування і контроль на підприємстві [Текст]: навч. посіб. для студентів екон. напрямку підгот. ден. та заоч. форм навчання освіт.-кваліфікац. рівня «Бакалавр» / Н. Строченко, І. Коблянська. Суми: Сум. нац. аграр. ун-т, 2015. 271 с.
20. Тарасюк, Г.М. Планування діяльності підприємства [Текст]: практикум. навч. посіб. К.: Кондор, 2004. 266 с.
21. Тарасюк, Л. І. Планування діяльності підприємства [Текст]: навч. посіб. / Г. М. Тарасюк, Л. І. Шваб. К.: «Каравела», 2005. 312 с.
22. Тимошенко В.М. Планування діяльності підприємства: Конспект лекцій. Харків: ХНАМГ, 2010. 213 с.

23. Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- MS Visio